

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Monitoring stosowania obowiązków wynikających z przepisów prawa pracy w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego w Polsce

Sylwia Szczepańska

Biuro Ekspertkie, Dialogu i Polityki Społecznej Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,

Zespół doradczy Rady Dialogu Społecznego ds. zamówień publicznych

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

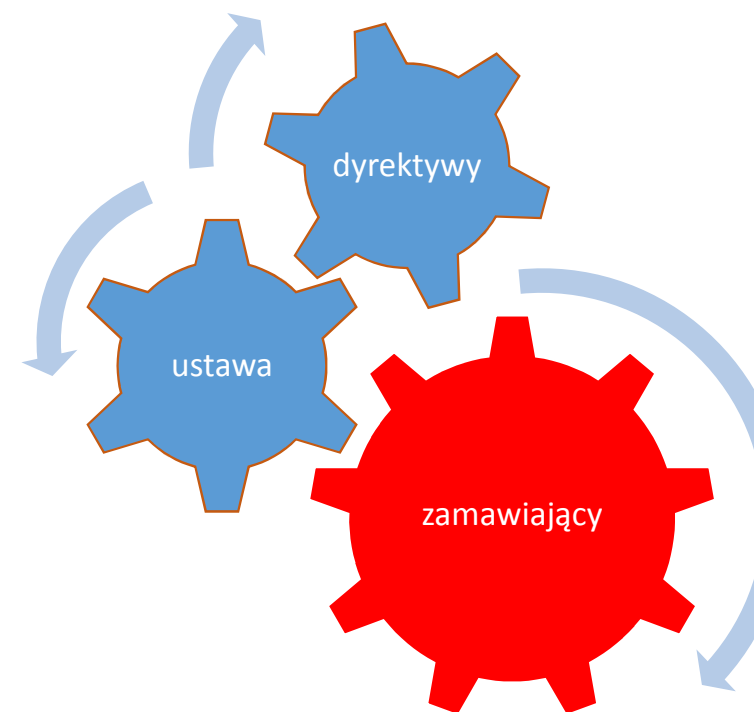
Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Po pierwsze - dyrektywy UE

Po drugie - ustawa Prawo zamówień publicznych

Po trzecie - Zamawiający

Po pierwsze- dyrektywa

Dyrektywa „klasyczna” - Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE

- Kupowanie za publiczne pieniądze powinno służyć nie tylko realizacji potrzeb Zamawiającego
- Kupowanie za publiczne pieniądze powinno również promować i realnie wspierać pozaekonomiczne cele zamówień publicznych takie jak **ochrona środowiska**, integracja społeczna czy wspieranie innowacyjności
- Publiczne pieniądze powinny być skierowane do firm, które przestrzegają obowiązującego prawa

Dyrektywa „klasyczna” 2014/24/UE

Motyw 37 oraz Art.18 ust.2

państwa członkowskie podejmują stosowne środki służące zapewnieniu, by przy realizacji zamówień publicznych wykonawcy przestrzegali mających zastosowanie obowiązków w dziedzinie prawa socjalnego, prawa pracy i prawa ochrony środowiska, międzynarodowego prawa socjalnego i międzynarodowego prawa pracy wymienionych w załączniku X dyrektywy klasycznej

Nowe podejście do zamówień publicznych?

Wyrok KIO 2280/16 z dnia 19 grudnia 2016 roku

- Usunięcie zapisu dotyczącego obowiązku zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w stosunku do osób wykonujących obsługę nośników zimowego utrzymania dróg
- Usunięcie wymogów związanych z ekologią- „wiek pojazdu max. 2 lata w momencie podpisania umowy; pojazdy biorące udział w realizacji zlecenia nie były starsze niż 8 lat w całym okresie trwania umowy”; zmiana normy emisji spalin z Euro6 na Euro5

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Dlaczego zamówienia publiczne stanowią dla nas „przedmiot specjalnej troski” ?

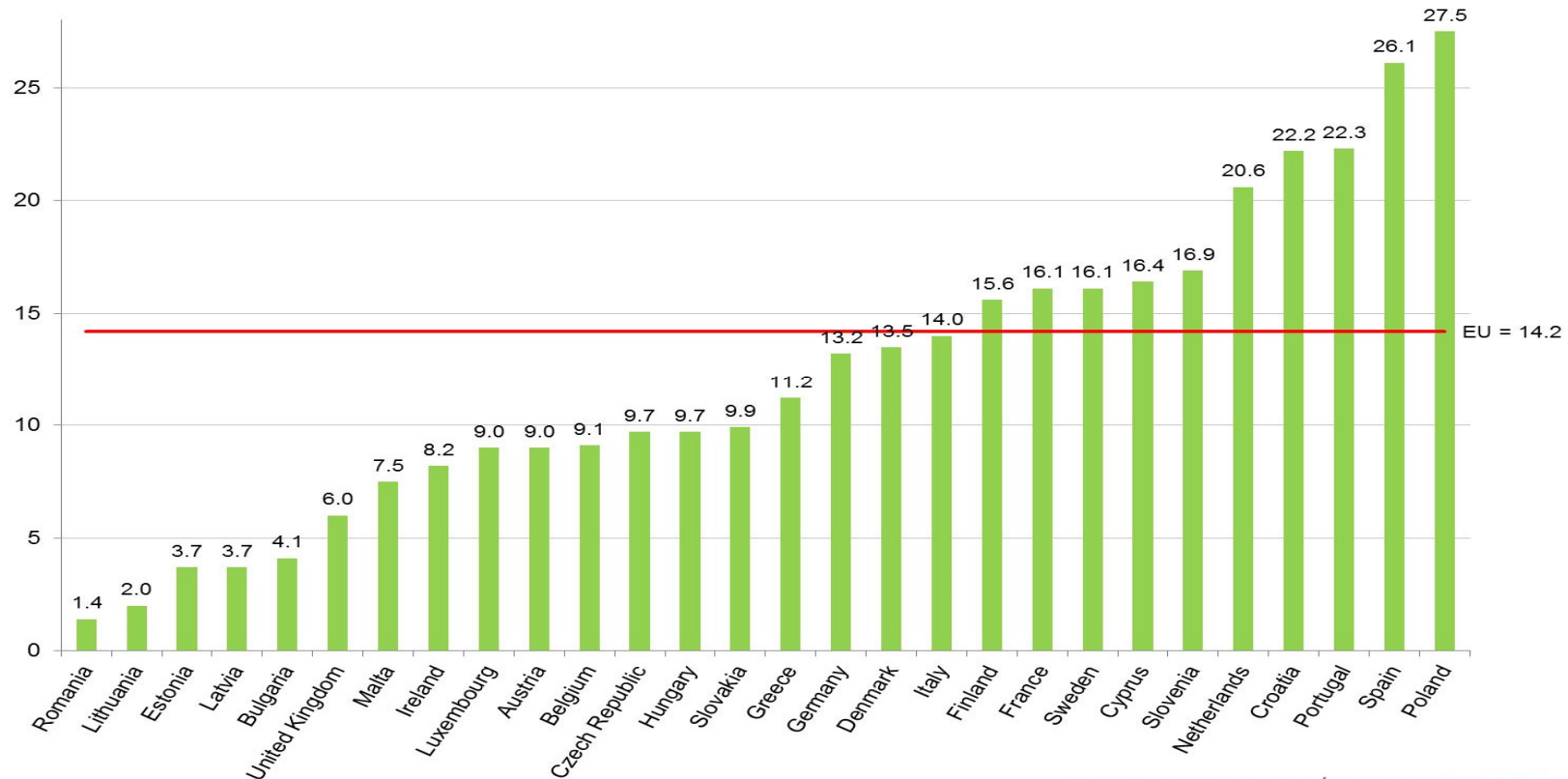
Idea taniego państwa

Kryterium najniższej ceny

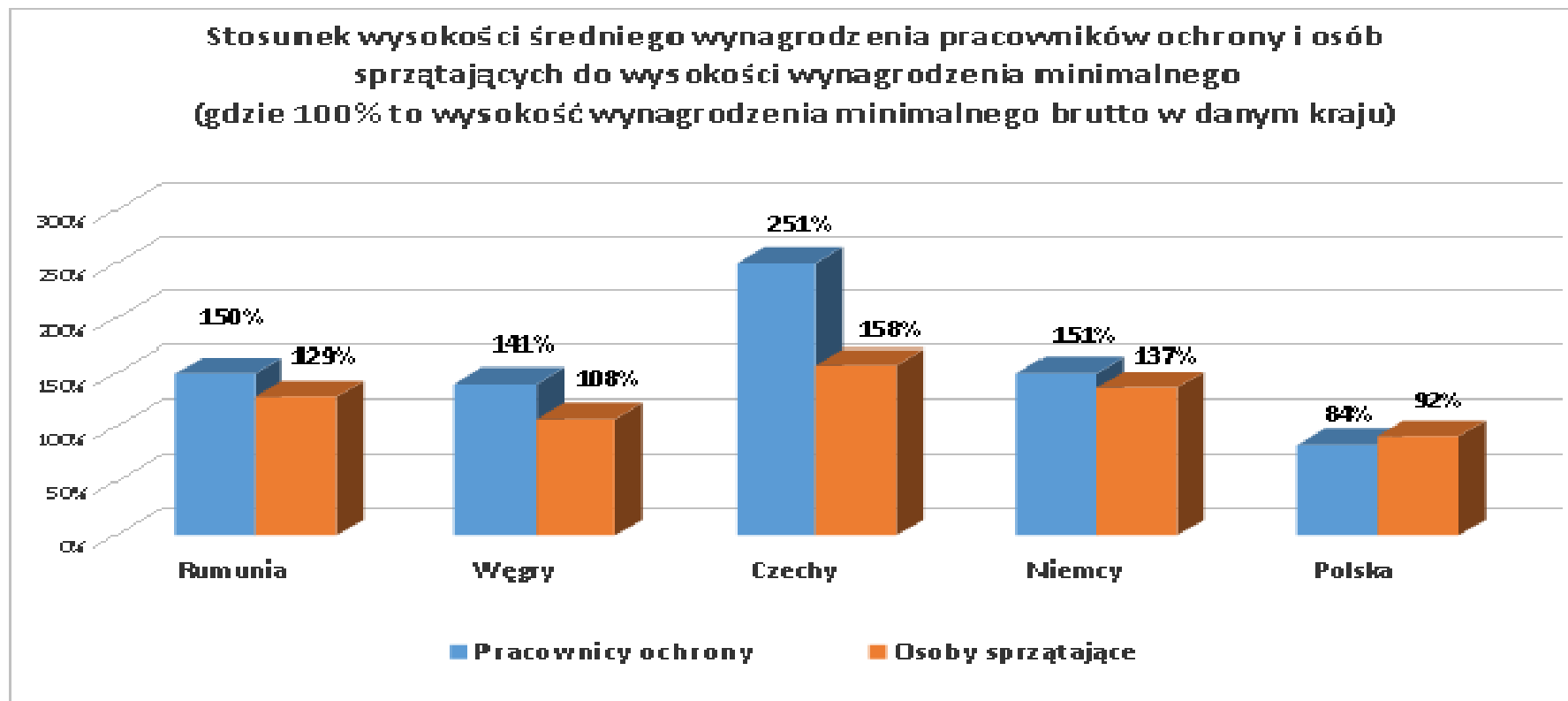
„Zepsuty” rynek pracy

Share of temporary employees aged 15-64 in the EU Member States, 2016 (%)

ec.europa.eu/eurostat

Źródło: Rynkowa analiza porównawcza wynagrodzeń dla stanowisk pracowników ochrony i osób sprząających w Niemczech, Czechach, Rumunii oraz na Węgrzech w 2014 roku, PwC, lipiec 2015

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kontrole umów cywilnoprawnych (PIP)- kilka cyfr; 2015

- objęte kontrolą podmioty były zróżnicowane pod względem wielkości zatrudnienia oraz profilu działalności gospodarczej
- inspektorzy przeanalizowali 13 043 umowy cywilnoprawne 3 482 spośród nich nosiło cechy umów o pracę **(26,7%)**
- problem zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach właściwych dla stosunku pracy w największym stopniu dotyczy mikroprzedsiębiorstw i małych firm
- „Znaczącą skalę nieprawidłowości wykazały wyniki ubiegłorocznych działań weryfikujących prawidłowość stosowania umów cywilnoprawnych. Potwierdza to, w ocenie urzędu, konieczność wprowadzenia zmian ustawowych w celu wyeliminowania naruszeń prawa, w tym wyposażenia inspektorów pracy w uprawnienie do wydawania decyzji administracyjnych skutecznie przekształcających umowy cywilnoprawne w umowy o pracę.”

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Po drugie: ustawa Pzp / społeczne kamienie milowe

- NOWELIZACJA z dnia 29 sierpnia 2014
możliwość zawarcia wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę
ograniczenie stosowania kryterium najniższej ceny
kryteria społeczne
renegocjacja umów długoterminowych
badanie poziomu wynagrodzeń przy rażąco niskiej cenie
- oraz z dnia 22 czerwca 2016 r.
obowiązek zawierania wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę
cena max. 60% w kryteriach oceny ofert

Po drugie: ustawa Pzp

- W 2016 udzielono 129 776 zamówień o wartości 107,4 mld zł (w roku 2014 – 133,2 mld zł)
- W 83,20% udzielonych zamówień poniżej progów unijnych zamawiający dokonywali wyboru oferty najtańszej spośród wszystkich złożonych ofert
- W 14% (w 2015-11%) wszczętych postępowań o wartościach powyżej progów UE i 9% (w roku 2015 – 12%) postępowań poniżej progów UE cena była jedynym kryterium wyboru ofert

Jakie kryteria decydują o wydaniu milionów publicznych pieniędzy na inwestycje budowlane?

Analiza Stowarzyszenia dla Infrastruktury

- 100 przetargów na roboty budowlane ogłoszone po 28 lipca 2016 r.
- Wartość minimalna 1 milion zł
- Wartość maksymalna 1,2 miliarda zł
- Suma wartości 1,96 miliarda zł

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Jakie kryteria decydują o wydaniu milionów publicznych pieniędzy na inwestycje budowlane?

Częstotliwość występowania kryterium:

Cena 100%

Gwarancja 96%

Termin 29%

Doświadczenie personelu 15%

Umowy o pracę 7%

Termin płatności 4%

Bieżące utrzymanie i konserwacja 4%

Jakość 3%

Termin zgłoszonych napraw 2%

Treść art. 29 ust. 3a

Zamawiający określa w opisie przedmiotu zamówienia na usługi lub roboty budowlane wymagania zatrudnienia przez wykonawcę lub podwykonawcę na podstawie umowy o pracę osób wykonujących **wskazane przez zamawiającego czynności** w zakresie realizacji zamówienia, jeżeli wykonanie tych czynności polega na wykonywaniu pracy w sposób określony w art. 22 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.).

Kodeks pracy

Art. 22 § 1. Przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Istotnymi elementami decydującymi o tym, czy dane czynności można zakwalifikować jako wykonywane w ramach umowy o pracę są: zobowiązanie do starannego działania, a nie osiągnięcie ustalonego przez strony rezultatu, podporządkowanie przełożonemu nadzorującemu wykonywane pracy, wykonywanie pracy na stanowisku wskazanym przez pracodawcę i w czasie wskazanym przez pracodawcę

Art. 22 § 12.

Nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1.

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

oraz art. 36 ust.2 pkt 8a) po nowelizacji

Specyfikacja istotnych warunków zamówienia zawiera co najmniej: (...) w przypadku gdy zamawiający przewiduje wymagania, o których mowa w art. 29 ust. 3a, określenie w szczególności:

- a) sposobu dokumentowania zatrudnienia osób, o których mowa w art. 29 ust. 3a,
- b) uprawnienia zamawiającego w zakresie kontroli spełniania przez wykonawcę wymagań, o których mowa w art. 29 ust. 3a, oraz sankcji z tytułu niespełnienia tych wymagań,
- c) rodzaju czynności niezbędnych do realizacji zamówienia, których dotyczą wymagania zatrudnienia na podstawie umowy o pracę przez wykonawcę lub podwykonawcę osób wykonujących czynności w trakcie realizacji zamówienia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Stosowanie wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę

W 2016 roku na 129 776 zamówień wymóg zatrudnienia zastosowano w 4 371 przypadków.

Biorąc pod uwagę usługi i roboty budowlane oraz obowiązywanie wymogu przez 5 miesięcy otrzymujemy

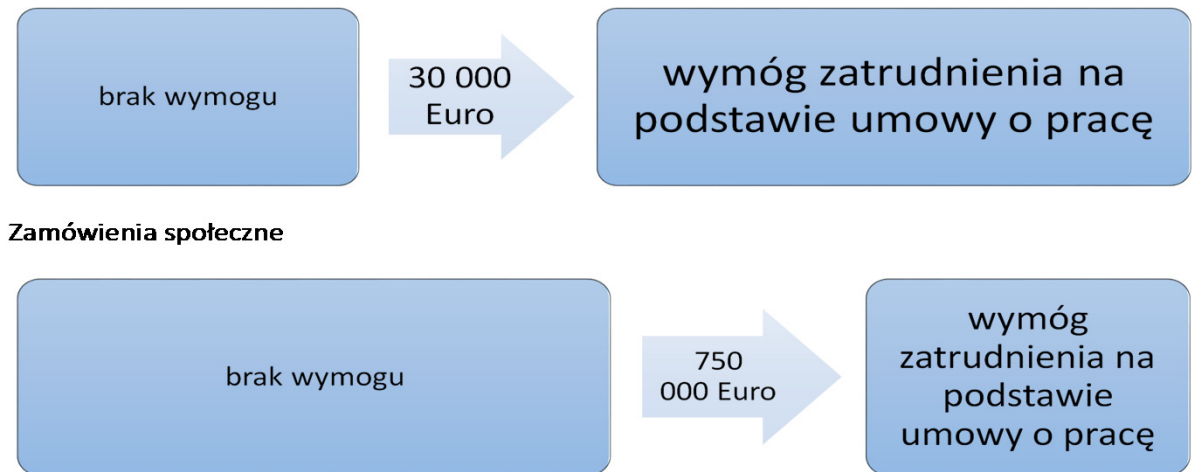
34 606 zamówień, czyli:

wymóg zatrudnienia zastosowano w 12,6% zamówień

Niekonsekwencja ustawodawcy. Czy faktycznie rodzaj czynności jest decydujący?

Zamówienia objęte ustawą 107 mld
Zamówienia podprogowe wartość: 34 mld 178 mln
Zamówienia wyłączone: 32 mld 509 mln

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Jak zwiększyć zakres stosowania klauzul społecznych?

- Podnoszenie wiedzy, kompetencji zamawiających oraz ORGANÓW KONTROLNYCH
- Szkolenia i seminaria na temat zrównoważonych zamówień publicznych/ UZP
- Promocja zrównoważonych zamówień/ UZP, MRPiPS
- Dobre praktyki jako rozwiązanie problemu z prawidłowym tworzeniem SIWZ/ Zespół ds. dobrych praktyk w UZP
- Zalecenia Rady Ministrów w sprawie stosowania przez administrację rządową klauzul społecznych w zamówieniach publicznych/ nowe
- Kontrole PIP, wymagania zamawiających
- Kontrola społeczna

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Kontrola społeczna

Zespół doradźny Rady Dialogu Społecznego ds. zamówień publicznych

Monitoring Instytutu Zrównoważonych Zamówień Publicznych

Żółte kartki zamówień publicznych

Akcje medialne

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Żółte kartki” zamówień publicznych

- Akcja prowadzona od lipca 2015 roku,
- 66 żółtych kartek (26/40)

Dotyczą:

- zaniżania wynagrodzeń pracowników u wykonawcy, podwykonawcy
- nie zawierania/nie przestrzegania wymogu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę
- nieprawidłowego formułowania wymogu zatrudnienia

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

„Żółte kartki” zamówień publicznych - odpowiedzi

Kwestia Art. 44. ust.3 Ustawy o finansach publicznych „Wydatki publiczne powinny być dokonywane:

- 1) w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad:
 - a) uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów,
 - b) optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów;
 - 2) w sposób umożliwiający terminową realizację zadań;
 - 3) w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
- „nie moi pracownicy”, „rynek oferuje takie stawki”
 - „wg. nas nie ma czynności, o których mowa w art. 22 KP”

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Monitoring samorządów

Regionalne Izby Obrachunkowe (USTAWA z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych):

Izby kontrolują gospodarkę finansową, w tym realizację zobowiązań podatkowych oraz zamówienia publiczne jednostek samorządu terytorialnego itp., na podstawie kryterium zgodności z prawem i zgodności dokumentacji ze stanem faktycznym.

Prośba o włączenie kwestii przestrzegania wymogu zawartego w art. 29 ust.3a ustawy z dnia 29 stycznia 2004 Prawo zamówień publicznych do działalności kontrolnej oraz edukacyjnej

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Urząd
Zamówień
Publicznych

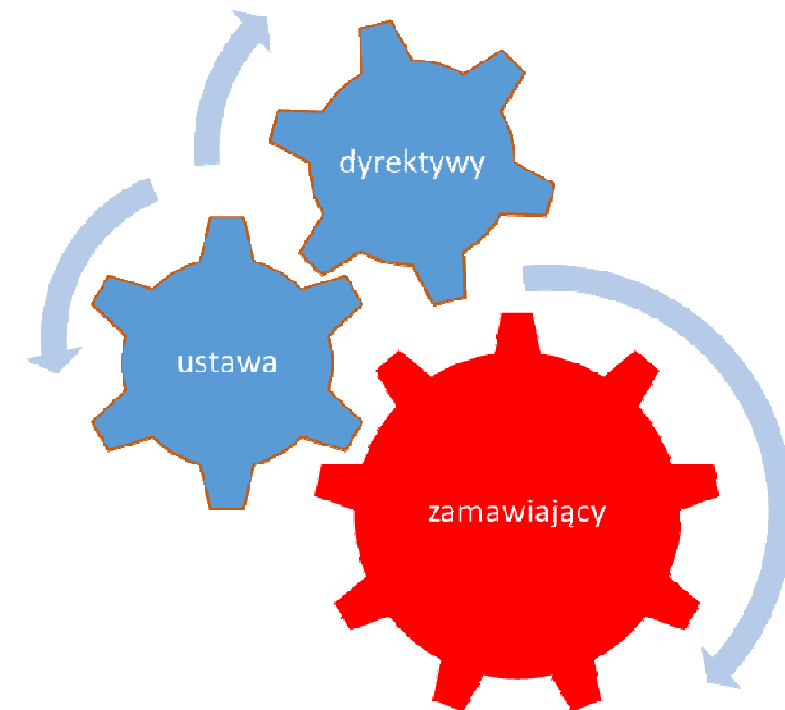
Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Dziękuję za uwagę

Sylwia Szczepańska

Twitter: Ekspert_KK

Biuro Ekspertkie, Dialogu i Polityki Społecznej Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
Zespół doraźny Rady Dialogu Społecznego ds. zamówień publicznych